

Ochrona życia i zdrowia ludzi, a działalność gospodarcza podmiotów prowadzących działalność na jednym terenie.

Zmiany strukturalne jakie dokonały się i nadal się dokonują na terenach wielkich, do niedawna, organizacji gospodarczych, jak: Zakłady Chemiczne „Blachownia”, Zakłady Azotowe „Kędzierzyn” w Kędzierzynie-Koźlu, spowodowały konieczność stworzenia nowych zasad i sposobów zapewnienia bezpieczeństwa dla zdrowia i życia zatrudnionych i innych osób znajdujących się na tych terenach. Jest to tym bardziej istotne, że awaria przemysłowa powstała w tym obszarze może przeistoczyć się w katastrofę, stwarzającą zagrożenia dla mieszkańców okolicznych osiedli mieszkaniowych i środowiska naturalnego.

Z tego względu odpowiedzialny za przeciwdziałanie powstania wielkich zagrożeń Starosta Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego i Okręgowy Inspektor Pracy w Opolu, przy współudziale Holdingu „Blachownia” S.A., podjęli inicjatywę stworzenia nowego systemu wzajemnego bezpieczeństwa ludzi i mienia na modelowym terenie byłych Zakładów Chemicznych „Blachownia” w Kędzierzynie-Koźlu, obecnie nazywanym Terenem Przemysłowym Blachownia, w skrócie TPB. W rezultacie podjętych działań został utworzony system prewencji zabezpieczających przed powstaniem zagrożeń pożarowych i chemicznych zwany „Porozumieniem w sprawie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy na Terenie Przemysłowym Blachownia”. System prewencji został oparty na działającej na tym terenie komercyjnej jednostce ratowniczo-gaśniczej: Park Przemysłowy Blachownia Sp. z o.o.

W dniu 1.04.2009 r. odbyła się konferencja poświęcona podsumowaniu dokonanych działań i oceny uzyskanych efektów. Generalnie koncepcja stworzenia systemu zabezpieczenia przed możliwością powstania awarii, pożaru lub innego zagrożenia sprawdza się w praktyce. Nadal jednak, istnieją podmioty gospodarcze, prowadzące działalność na tym terenie, które nie widzą potrzeby przystąpienia do tego porozumienia uważając, że za bezpieczeństwo ich pracowników, klientów i mienia ma odpowiadać państwo poprzez ustawowo działające służby ratowniczo-gaśnicze.

Jest to całkowicie błędne założenie. Krajowy system ratowniczy działa co do zasady dopiero po powstaniu sytuacji wymagającej interwencji: pożarze, wybuchu, zatruciu, wypadku, katastrofy... Z reguły działania służb ratowniczych polegają wtedy na ratowaniu życia i zdrowia ludzi, ochronie środowiska naturalnego i na końcu ratowaniu tego co zostało z mienia. Natomiast obowiązkiem podmiotów gospodarczych jest takie prowadzenie działalności, aby wyeliminować możliwość powstania zagrożeń dla zdrowia i życia zarówno zatrudnionych pracowników, jak i wszystkich osób jakie mogą się znaleźć w obszarze prowadzonej działalności. Ze względu na specyfikę wykonywania pracy na wspólnie użytkowanym terenie, poszczególni pracodawcy mają obowiązek pamiętać o tym iż art. 304 §4 Kodeksu pracy stanowi: *w razie prowadzenia prac w miejscu, do którego mają dostęp osoby nie biorące udziału w procesie pracy, pracodawca jest obowiązany zastosować środki niezbędne do zapewnienia ochrony życia i zdrowia tym osobom.*

W interesie zatem wszystkich pracodawców zlokalizowanych na tym samym obszarze jest, aby osoby trzecie nie wpływały na bezpieczeństwo instalacji tam eksploatowanych oraz aby procesy pracy nie zagrażały także osobom trzecim.

W tym miejscu, chcę przypomnieć, o obowiązkach jakie spoczywają na każdym podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą stwarzającym możliwość powstania nagłego zagrożenia dla życia i zdrowia, a także działającym na jednym terenie z innymi podmiotami prowadzącymi taką działalność:

1) Każdy podmiot gospodarczy z mocy art. 207 §1 i art. 304 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zmianami oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33) jest odpowiedzialny za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w obszarze swojej działalności i powinien to realizować w sposób określony w art. 207 §2 kodeksu pracy.

2) Każdy podmiot gospodarczy, którego działalność jest związana z możliwością powstania nagłego zagrożenia dla życia i zdrowia jest z mocy art. 224 kodeksu pracy zobowiązany do podjęcia realnych i skutecznych środków temu zapobiegających, w tym stworzeniu własnej służby ratowniczej. Szczegółowo obowiązki te są określone w przepisach art. 209¹, 209² i 209³ kodeksu pracy, w tym zapewnienie środków do działań w przypadku pożaru i innego miejscowego zagrożenia, działań ratowniczych, udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, ewakuacji ludzi.

3) W razie gdy w jednym miejscu są zatrudnieni pracownicy różnych podmiotów gospodarczych, pracodawcy ci mają, z mocy art. 208 kodeksu pracy, obowiązek współpracy, wyznaczenia koordynatora ds. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ustalić zasady współpracy.

Wszystkie te obowiązki można spełnić przystępując do wspomnianego na wstępie systemu prewencji obowiązującego na TPB. Również w obszarze działania Zakładów Azotowych „Kędzierzyn” S.A. działa wyspecjalizowana służba ratownictwa pożarowego i chemicznego spełniająca podobną rolę prewencji jak w TPB.

Kierując na Wasze ręce niniejsze pismo profilaktyczne, Okręgowy Inspektor Pracy w Opolu, Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu oraz Opolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wyrażają nadzieję, że współpraca wszystkich działających na Waszym terenie podmiotów gospodarczych zaowocuje pełnym bezpieczeństwem dla ludzi, mienia i środowiska naturalnego.

Biorąc zatem pod uwagę ww. uwarunkowania lokalne w przypadku niepełnego dobrowolnego udziału poszczególnych podmiotów gospodarczych w kształtowaniu wzajemnie bezpiecznych warunków pracy, organy nadzoru nad warunkami pracy będą reagować wzmożonymi kontrolami w tym temacie. Są one bowiem ustawowo zobowiązane do egzekwowania prawa i dbania o utrzymanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Prosimy adresatów niniejszego pisma o informację zwrotną na temat tego, jakie aktywne formy prewencji bezpieczeństwa mają zamiar wdrożyć. Czy będzie to partycypacja w systemie opartym o porozumienie w sprawach zasad bezpieczeństwa na TPB podpisanym już przez niektóre podmioty, czy też zostaną wdrożone inne sposoby zabezpieczeń, a jeśli tak to jakie.

Opracował:
Arkadiusz Kapuścik
Radosław Schmidt

Sygnatariusze:

Okręgowy Inspektor Pracy w Opolu

Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu

Opolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

Do wiadomości:

- 1) Starosta Powiatu Kędzierzyn-Koźle,
- 2) Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle,
- 3) Blachownia Holding S.A.
- 4) Zakłady Azotowe „Kędzierzyn” S.A.
- 5) Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Transportu Drogowego w Opolu,
- 6) Park Przemysłowy Blachownia Sp. z o.o.